

POLITICAL SCIENCE-I

Time : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer questions carrying 4 marks each.

SECTION-A

- I. Discuss the main features of Government of India Act, 1919.
- II. Explain the various ideological influences on the Constituent Assembly of India.

SECTION – B

- III.** Explain the basic features of Indian Constitution.
IV. Examine the emerging trends of Indian Federalism.

SECTION-C

- V.** Discuss critically the fundamental rights provided in the Indian Constitution.
VI. Discuss the salient features of the Directive Principles of State Policy.

SECTION – D

- VII.** Explain the powers and functions of the President of India.
VIII. Discuss the functions of the Indian Parliament.

SECTION – E

- IX.** Write short notes on the following :

- (a) Write any two features of the Government of India Act, 1935.
- (b) Write any two features of the Preamble of Indian Constitution.
- (c) What do you mean by Federalism ?
- (d) What is the relevance of Directive Principles of State Policy ?
- (e) Write any two fundamental duties as given in the Constitution of India.
- (f) What do you mean by Human Rights ?
- (g) How a Governor is appointed ?
- (h) Write any two functions of State Legislative Assemblies.
- (i) How the President of India is elected ?
- (j) Name the two Houses of Indian Parliament.

4×10=40

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A,B,C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਗੈਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1919 ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- II. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉੱਤੇ ਪਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਪਾਰਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-B

- III. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।
- IV. ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਨਵੇਂ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-C

- V. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੁੱਢਲੇ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VI. ਸਟੇਟ ਪਾਲੀਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕ ਸਿੱਧਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-D

- VII. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।
- VIII. ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਫੈਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-E

- IX. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :**

- (a) ਗੈਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਦੋ ਫੀਚਰ ਲਿਖੋ।
- (b) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੁਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਦੋ ਫੀਚਰ ਲਿਖੋ।
- (c) ਸੰਘਵਾਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (d) ਸਟੇਟ ਪਾਲੀਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕ ਸਿੱਧਾਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
- (e) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਦੋ ਮੁਲ ਕਰਤੱਵ ਲਿਖੋ।
- (f) ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- (g) ਗਵਰਨਰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- (h) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ ।
- (i) ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
- (j) ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

$$4 \times 10 = 40$$